

A vonalban Kistelek

A telefonnál a város jegyzője, Lengyel Istvánné doktor, aki csokorba szedte a település legfrissebb információit.

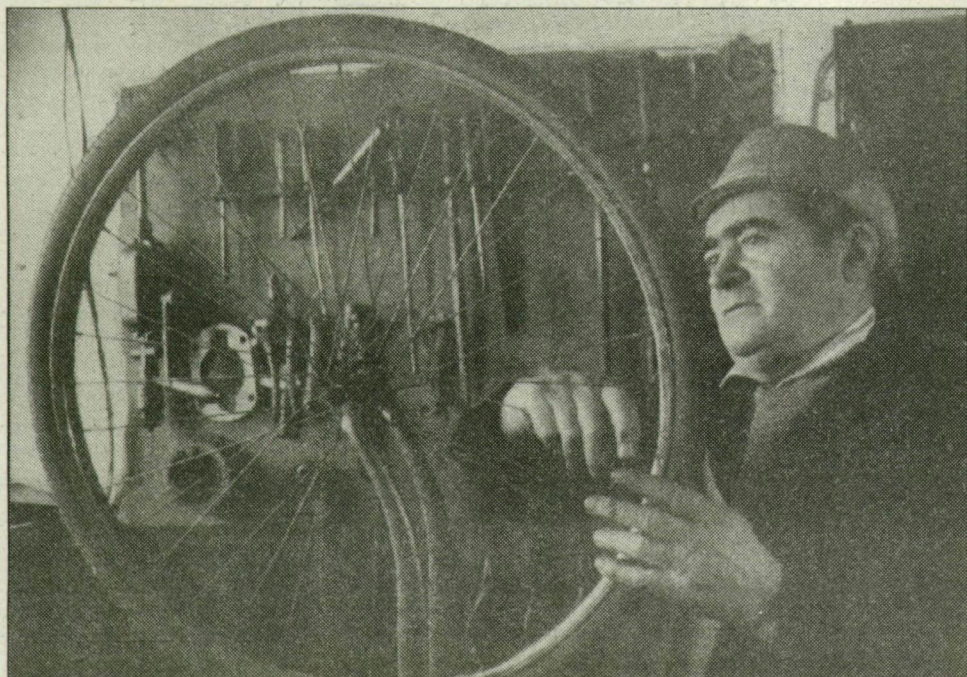
Kezdte azzal: jó lenne, ha minél többen tudnának a városban és vonzáskörzetében arról, hogy ezentúl nem a rendőrségen, hanem az önkormányzati hivatalban intézik az útlevél-ügyeket. *Január 1-jétől ugyanis a jegyző feladata lett az útlevél kiadása, csak sürgős esetben fordulhatnak az állampolgárok a köztársasági megbízott hivatalához.* A kormányrendelet szerint az igénylő lapot, az egy évnél nem régebbi 35mm széles és 45 mm magas színes, vagy fekete-fehér fényképet, az 1000 forint értékű illetékbevélyt, a személyigazolvánnyal együtt a jegyzőhöz kell bevinni, aki az adatokat egyezteti. (Kiskorúak esetében természetesen szülői beleegyezésre és az erről tanúszkodó nyilatkozatra van szükség.) Az elkészült útlevél BM Adatfeldolgozó Hivatal küldi el az igénylők címére. Kistelek polgárain kívül, a pusztaszeri, csengeli, balástyai, baksi és ópusztaszeri lakosokat érinti az útlevélkiadás új rendje.

Jól halad a Petőfi Sándor Általános Iskola bővítése, amelynek kivitelezője a Könyvszerkezet-építő Szolgáltató Kft. A tetőteres bővítmény alapterülete 568 négyzetméter lesz.

Első ütemben 430 négyzetméteren a földszinti és az emeleti tantermeket alakítják ki. Az alapozási munkákat befejezték, jelenleg a lábazat zsaluzása folyik.

Miután az országgyűlés elfogadta az 1992. évi költségvetést, Kisteleken is osztanak, szoroznak – tervezik a jövőt. Ami az egyes normatív támogatásokat illeti, a korábbi koncepcióhoz viszonyítva kedvezőbb feltételeket biztosítottak az önkormányzatok számára. Így egyebek mellett, többet juttatnak a települések üzemeltetésére, a lakásgazdálkodás finanszírozására. Ha nem is jelentős mértékben, de nő az általános iskolák, a gimnáziumok és szakközépiskolák, a diákotthonok, valamint a közművelődési intézmények számára adott központi támogatás. A normatív állami hozzájárulás, a módosítások figyelembevételével 6,6 millió forinttal magasabb, mint az a koncepcióban szerepelt. A város költségvetési tervezetét február 6-ig a különböző intézmények bevonásával az önkormányzati bizottságok dolgozzák ki. Ezt követően lesz kíváncsi a képviselő-testület a városlakók véleményére, majd dönt a végleges elosztás mikéntjéről, hogyanjáról.

G. E.

FOTÓ: GYENES KÁLMÁN

Mesterségek dicsérete

A műszerésznek az idő se drága

Igaz is, meg nem is. Már-mint, hogy a műszerész mesterember *Ádám András* még aktív iparos korában azt nézte csak fontosabbnak: a vállalt munkának pontosan eleget tegyen. Kétkedni lehet, mert végtére adót mindenképpen fizetni kellett, s ha valaki elbíbelődik valami javítanivalóval, kevesebb bevételre tesz szert. Márpedig azt nehezen hiszik az adóügy berkeiben, hogy valaki szívjóságból megbecsületből, netán önbecsülésből, mindig magamagának is bizonyítva dolgozzék, a bevétel meg éppen másodrangú szempont legyen.

Olyan alkat pedig Üllésen *Ádám András*, hogy a mesteriség harminc esztendeje alatt csak a megelégedett kuncsaft volt számára a legfontosabb. A bevétel nem kerekedett sohase nagyra, gazdagságra nem tett szert. De mostanában talán egyre több ember fájlalja a műhely zárt ajtaját.

– Az iparűzésnek vége – mondja sóhajszerűen sokak *Bandi* bácsija – Nyáron, minekutána tudtomra jutott, hogy szüneteltetni az ipart nem lehet, úgy gondoltam elég lesz a gyümölcsösrel elboldogulni. Hiányzik a műhelybeli ténykedés, de az utóbbi időben már túl sok gonddal járt. Ha valaki javítani hozott valamit, elvárta a precíz munkát. Alkatrészt meg régi biciklihez, fűz-tizenöt éves motorhoz kapni gyakorlatilag lehetetlen volt. Rámondhattam, a megrendelő hozza az alkatrészt is, ha tud szerezni, akkor vállalom a javítást. Viszont erre csak nagyon kevesen tudtak mozdulni. Ha egyébként is utazgatott többfelé, akkor könnyebben hozta a javításhoz a szükséges műtyűrt is. Csak éppen nem kizárt, hogy motoralkatrészen bizonyformán, mint kellett volna, de abba a kismotorba nem illőt. Ha én

szereztem be az anyagot a munkához, akkor a blokkot őrizgetnem kell öt évig. Mindig a gyengébb oldalam volt a papírmunka. Sose szerettem a mindenféle könyvelnivalót, meg jegyzetést.

– Az iparosságot csak nem azért adta tán fel, mert jegyezgetni, könyvelni kellett?

– Nem is ezt mondtam. Korábban szintúgy volt papírmunka, igaz kicsit kevesebb. A valódi ok inkább az, hogy a nyári időszakban jobban szerettem volna az őszibarackossal foglalkozni. Mert hiába kötődök én ehhez is, meg ahhoz is, a gyümölcsösben éppúgy lehet lelketlenül dolgozni, ha valaki napszámosként az én területemen ténykedik. Rögtön meglátszik az, ha a gazda nem maga, illetve családja szedi a gyümölcsöt. Akkor a nemtrődömség könnyebben előjön. Azt tudom mondani: a munkát szerettem mindig és eddig a pillanatig is az életemnek nagyon fontos része. A család, a feleségem, gyerekeink, unokáink és a munka. Ez a meghatározója az életemnek. És a hit, mert anélkül ugyancsak nehezen tudom elképzelni az életet. Erkölcsei tartására, hitre szüksége van az embernek. Másként vélekednek még a mesterségben a saját fontosságáról is.

– *Harminc év tapasztalatát hogyan foglalná össze a mesterségről?*

– Nem születtem iparosembernek. A családomban gazdálkodtak dédszülőikig viszszaemőleg. Földművelők voltak, gyümölcsrel foglalkoztak. Ebben nevelkedtem én is. Munkában, a friss gyümölcs, az első termés ízének örömeiben. Megmaradt bennem a természet ember ragaszkodása is, meg kialakult a kézműves iparos mesterség tisztelete. Mert én tiszteltem a mesterségeket,

legyen bármi is az, ha a művelője úgy végezte, mások se csalatkozzanak benne. Az életem úgy alakult, hogy gyerekkori gerincserülésből föl-épülve műszerész mesterségre adtak. Ez még 1941-re tevődik. Dorozsmán voltam tanuló, aztán Szegeden, de még Pesten is tanonckodtam a fölvonó-javítóknál. A háború közbeavatkozott, így a segédlevelet 46-ban kaptam meg. Kevés időt dolgoztam az itteni kisipari szövetkezetben, azután 1954-től kerek harminc éven át műszerész iparosmesterként működtem. Kis műhelyben, bérelt helyen, ugyanebben az utcában. Sokáig tartott, míg saját műhelyt, saját otthont tudtunk teremteni. Egyáltalán nem bántam meg, hogy ezt a szakmát választottam. Úgy érzem szerettem az embereket, mert becsülettel dolgoztam. Nemigen fordult elő, hogy munkákat visszautasítottam volna. A fazék feldozástól kezdve a legkülönfélébb munkát megcsináltam a legutóbbi idők rotakapáival zárva.

– *Viszont nyár óta a műhely zárva. Mi lesz a berendezéssel, a kezéhez szokott szerszámokkal, talán kis múzeumává válik?*

– Hát ezt magam se tudom. Annyi bizonyos, a családban nem folytatja senki a mesterséget, ha csak a bordányi unoka később nem kap kedvet ilyesmire. A három évtizedes iparoskodás, a nyugdíjaskorral se befejezett műszerész, javító tevékenység végtére értünk, úgy gondolom. Tanítottam az eltelt időben három ipari tanulóat. Egyik se kötődik igazából a tanult mesterséghez. Tán nem is kell csodálkoznom. A világ már ilyen.

BECSEI PÉTER

Két hír Mórahalomról

Mórahalom Város Képviselő-testülete ideai első ülését közmeghallgatással összekötve január 29-én délután 14 órakor tartja a művelődési házban. Az önkormányzat tagjai ez alkalommal készítik el az ideai testületi programot, illetve határozzák meg a város költségvetését. Ahhoz várják a képviselők választóik véleményét, hogy ebben az esztendőben a településen mivel kellene foglalkozni, melyek a legfontosab feladatok, azokat hogyan és mennyi pénz ráfordításával oldják meg.

Idén januártól az eddigi kettő helyett *három orvosi körzetben* látják el a betegeket Mórahalmom. A képviselő-testület a város költségvetéséből biztosítja a harmadik körzeti orvos és az ápolónő munkájának anyagi fedezetét (a Társadalombiztosítástól ugyanis nem kaptak erre pénzt). Az egészségügyi ellátás az új orvosi körzet megszervezésével lényegesen javul, hiszen ezentúl kevesebb páciens jut egy-egy doktorra (körzetenként körülbelül 1400 ember). Az önkormányzat orvosi szolgálati lakás céljára megvásárolta a Szegedi út 3. számú komfortos, telefonos házat, ahová a város harmadik körzeti orvosa beköltöztött.

Hálószagatás

Egyre jobban szakadozik az úgynevezett szociális háló. Sándorfalván is. Tavaly minden korábbiánál többen kértek segítyt, a szociális tanácsadó testület hetente- kéthetente 10–20 kérelmet vizsgált meg, véleményezett. *Veszélka Péternétől*, a testület elnökétől azt tudakoltam, kiknek, miért osztottak ki az elmúlt évben mintegy tizenötmillió forintnyit.

Válaszából kiderült, *mind több olyan segélykérő van, akik elszámították magukat:* kiköltöztek a városi panellakásokból, hatalmas kölcsönöket felvéve építkeztek a faluban, aztán nem maradt pénzüik a megélhetésre. Sokan nem tudják fizetni a havi kölcsöntörlesztéseket, a gáz- és a villanyszámlát, nem bírják befejezni a házuk építését. Hogy a családok ne tengődjenek a létminimum alatt, azért minden tőle telhetőt megtesz az önkormányzat, de sajnos némely támogatásért sorbanálló nem ez teszi. *Akadnak, akik nem is akarnak dolgozni*, ha munkahelyet ajánlanak nekik, nem fogadják azt el (például havi kilencezer forintért nem „robotolnak”, míg munkanélküli segélyt, szociális támogatást kapnak). Pedig a támogatásra jutó összeg véges és az építkezők, a fiatalok, a nagyobb családosok mellett a falubeli idősekre is egyre több kell belőle, mert növekszik azoknak a száma, kik nem tudják már ellátni magukat, s nincs elég nyugdíjuk.

A városi munkahelyekről sok sándorfalvit is elbocsátanak. A helyi önkormányzat elsősorban a gyermekeikért próbál tenni: átvállalta, kiegészítette az óvodai, iskolai étkezési díjakat, megvásárolta az iskolásoknak a tankönyveket, édességet, gyümölcsöt rakott a karácsonyfájuk alá. Hogy a családokban is a gyerekekre, illetve az igazán kellő dolgokra fordítsák a segélyek forintjait, azt az adományozók már nem mindenkinél tudják elérni: sokan vesznek rajta tej helyett szeszitalt...

A saját sorsukon lendíteni nem akarókkal, nem próbálókkal mind több gondja lesz az önkormányzatnak. S az a tendencia is világos már, hogy ezen a településen is csúszik lefelé a középréteg. Idén megkísérelnek többet tenni azért, hogy ne hagyják őket „elveszni”. Ehhez persze kevés a szociális segély: munkahelyek és munkakedv, dolgozni akarás is kellene.

Sz. M.

Kábeltévé Üllésen

Apróbb bonyodalmak után *üzembe állt az üllési kábeltévézési rendszer.* A nagyközség lakóinak szorgalmazására kialakított televíziós hálózat a műholdas programok áldását (vagy épp áldatlan időtöltését) hozta 230 családnak. Eddig, mondhatni az első lépcsőben ennyien igényelték a csatlakoztatást. Várhatóan a szolgáltatást igénybe vevők száma idővel tovább növekszik, mivel Üllés belterületén mintegy 800 lakás található. A Telekommunikáció a községekért alapítvány támogatásával kialakított kábeltévézési hálózat az elképzelések szerint *helyi információs adással is kiegészül.* Erre szabadon hagytak egy csatornát, a helyi művelődési központ munkatársát „stúdiós” iskolára küldték, s számlálgatják, miből teremthető támogatás a szükséges technika beszerzésére. Igyekeznek e településen is igénybe venni a legkülönfélébb alapítványi lehetőségeket.

Az üllési lakosság viszonylag kedvező áron, *tizenkétezer forintot csatlakoztatási díjért jutott a kábeltévézés szolgáltatáshoz lakásonként.* A családok által két részletben fizetett összeghez az önkormányzat mindannyiszor nyolcezer forintot tett hozzá a költségvetésből. A kábeltévézési rendszer összességében mintegy 4 millió kétszázezer forintba került.

Népünk hagyományvilágából

Ha megcsordul Vince...

Az időjárásiregulákra mindig nagyon figyelő paraszti emberek hittek a sok évszázados, kenyerüket és borukat biztosító, megfigyeléseken alapuló jóslásokban.

Ezt példálzza a *Luca naptár* írásának már elhalványult szokása, illetve amikor féldióhéjakba sót, mások vizet tettek. A tizenkét dióhéjból az jelzett a jövő évre nedvességet, amelyikből szentestéig csak kevés víz fogyott, illetve megnyrkosodott a só. Meleget mutatott, amelyikből kiszáradt a víz, illetve száraz maradt a só. A szegedi szőlősgazdák a *karácsonyi morszából* hintettek a szőlőhegy sarkára, vagy egy-két szőlőtökére, hogy jó legyen a jövő évi szőlő- és borterme.

Hagyományőrző családokban ha ma már nem is írják, de megfigyelik, milyen idő van *Vízkereszt* napján. De csak az első 12 órát, s az akkor tapasztalt időjárást sugalmazzzák át az esztendő 12 hónapjára. Ebből következtetnek, milyen idő lesz januárban, és a többi hónapban. Ha kemény fagyot jelzett, trágyát hordtak a szőlőtábla azon oldalára, amerről a hideget várták. Meggyújtották, aminek füstje enyhítette a hideget, oszlatta a ködöt. A fiatal fákat éppúgy betakarták, mint a szőlőtököket, hogy a talajmenti fagy ne árthasson nekik.

Piroska napján (január 18.) ha fagy, negyven napig el nem hagy – szól a mondás, de *Fábián és Sebestyén* napján (január 20.) igyekeztek vigasztalódni, hiszen azt mondja a hagyomány: „Ezen a napon mögindulnak a fák, vagyis mézgásodásuk megkezdődik.” Félelmet hozott a köd. Ha Sebestyén napján csak a fák koronáját takarja, sok lesz a járványos beteg gyermek, akiket a pestis meg fog tizedelni. Ha pedig

Sebességkorlátozás Forráskúton

A balesetek megelőzése érdekében a forráskúti képviselő-testület már az elmúlt év decemberében elhatározta, *sebességkorlátozást vezet be a községben.* Jobb félni, mint megijedni – gondolták a képviselők és úgy döntöttek, helyi rendeletben szabályozzák, hogy ezentúl *maximum 50 km/óra sebességet engedélyeznek a faluban közlekedő járművek számára.* Az általános iskola előtt pedig ennél is lassabban, csak 40 km/óra sebességgel lehet haladni. A település új közlekedési rendje, a korlátozásra figyelmeztető táblák kihelyezésekor, a napokban lép életbe.

teljesen belepi a fát a köd, már a felnőtteket is viszi a *ködhalál.*

Ágnes nevenapján (január 21.) ha fagy, majd engesztel Vince, hogy teljék a pince. Másként: Ha megcsordul Vince, te lesz a pince.

Vince jelentése *Győzelem*, amely legyőzi a téli sötétséget, és előkészíti a várva várt tavaszt. Öreg tanyaiaik ezen a napon egy-két vesszőt jelképesen lemetszettek, aminek *vincevessző* neve már teljesen kiveszett. Más bortermeő tájon szőlőtakaráskor elástak egy üveg bort. Vince napján ásták ki és áldomást ittak belőle, a jó szőlő és bortermeés reményében. Főként hegyi szőlősgazdák Vince napján pincéről pincére jártak, s mindenütt megitták *Vince-áldomásukat.* Némelyek vesszőt vágtak, s azt a meleg prészában rügyeztették. Ha hamar kifakadtak a rügyek, jó bortermeő jelzett. Szeged környéki hiedelem szerint meg akkor lesz jó az ideai bortermeés, ha a kocsi jeges úton megy Vince-nap hajnalán. Régi intelem szerint Vince napján nem szabad erdőt vágni, mert a baltacsattogások megzavarják a madarak nászát, s azok elviszik a jó bortermeés reményét.

Termett viszont sok bor, ha Vince napján esett az eső. Ha nem esett, s az eresz sem csordult, akkor a szőlősgazdák egy bögre vizet lötyintettek a tetőre, mintegy segítve a jó termés reményességét.

Tréfás kérdés: Ki metszette meg legelőször a szőlőt? A felelet: Jézus számára, amikor Jeruzsálembe vonulásokor, éhét csillapítván, a szőlővesszőket a tőkéről lerágták.

IFJ. LELE JÓZSEF